

ELOA

TUNNELIIN

Valoteoksen suunnittelukilpailu
alikulukäytävään Savilahdessa

ELOA TUNNELIIN -valoteoksen suunnittelukilpailu

Arvosteluryhmä

Arvostelupöytäkirja, osa 1

Aika: keskiviikko 7.6.2023 klo 12–14

Paikka: Teams-kokous

Läsnä: Annika Korhonen, arvosteluryhmän pj., kaavoitusarkkitehti / Kuopion kaupunki
Liisa Kaksonen, kaupunginarkkitehti / Kuopion kaupunki
Anna Vilkuna, museonjohtaja / Kuopion taidemuseo
Annukka Larsen, Valon kaavan valaistusasiantuntija / WSP Finland Oy
Heini Orell, Valon kaavan projektipäällikkö / Frei Zimmer Oy
Kaija Sääski, yrityspalvelujohtaja / Savonia-ammattikorkeakoulu
Jaakko Laukkanen, TKI-asiantuntija / Savonia-ammattikorkeakoulu

Mia Sotkasiira, arvosteluryhmän sihteeri ja välityshenkilö (arvostelupöytäkirja),
taidekoordinaattori / Frei Zimmer Oy

Poissa: Eeva Lehtomäki, kehitysasiantuntija / Kuopion kaupunki
Eija Hartikainen, rakentamiskoordinaattori / Kuopion kaupunki

1. Kokouksen avaus, arvosteluryhmän kokoonpanon ja puheenjohtajan toteaminen

Heini Orell avasi kokouksen. Annika Korhonen valittiin arvosteluryhmän puheenjohtajaksi Eeva Lehtomäen poissa ollessa. Arvosteluryhmä todettiin päätösvaltaiseksi, sillä kilpailuohjelmassa vaadittu 70 % läsnäolo täyttyi.

2. Saapuneiden kilpailuehdotusten toteaminen

Kilpailuajan 16.3.-17.5.2023 päätyttyä vastaanotettiin yhdeksän (9) kilpailuehdotusta. Kaikki kilpailuehdotukset palautettiin sovitusti 17.5. klo 16 mennessä.

ELA

TUNNELIIN

Valoteoksen suunnittelukilpailu
alikulukäytävään Savilahdessa.

3. Kilpailuohjelman ja arvosteluperiaatteiden kertaaminen

Heini Orell kertasi kilpailuohjelman ja arvosteluperiaatteet. Kilpailuehdotukset toimitettiin arvosteluryhmälle nähtäväksi 1.6.2023.

Arvosteluperiaatteiden mukaisesti kilpailuehdotuksia arvioidessaan arvosteluryhmä tarkasteli taiteellisten ansioiden, toteutettavuuden ja ylläpidon lisäksi erityisesti ehdotusten kykyä ottaa suuri tila haltuunsa sekä valoteoksen toimivuutta eri vuodenaikoina ja tarkasteltaessa läheltä, kaukaa tai liikkuvasta kohteesta.

Valaistuksen ja ympäristön visuaalinen ilme

- taiteellinen kokonaisvaikutelma
- sopivuus vaativaan ympäristöön
- arkisen ympäristön elämyksellisyys, kokemuksellisuus
- omaperäisyys
- alueidentiteetin luominen
- Savilahden alueen tematikka ja Valon kaavan valaistus- ja muotoiluperaatteet

Kestävyys, käyttökelpoisuus

- liikenneturvallisuus
- käyttäjäkokemukset
- tekninen toteutettavuus, rakennetekniset laatutekijät
- kestävä kehitys ja resurssiviisauden periaatteet sekä valaistusratkaisun vähähiilisyys ja elinkaariominaisuudet
- huollettavuus, ylläpidettävyys
- ilkvallan ja sääolosuhteiden kestävyys
- energian kulutus ja valaistuksen ohjaus
- valaisinlaitteiden sähköturvallisuus
- lopputuloksen suhde kustannuksiin

4. Kilpailuehtojen täytyminen ja tehtävänantoon vastaaminen, mahdolliset hylättävät ehdotukset ja hylkäämisen perusteet

Arvosteluryhmä sulki kilpailusta pois yhden (1) kilpailuehdotuksen. Kilpailuehdotuksesta puuttuivat seuraavat kilpailuohjelmassa määritellyt dokumentit:
- kustannusarvio

ELA

TUNNELIIN

Valoteoksen suunnittelukilpailu
alikulukäytävään Savilahdessa.

- alustava arvio teoksen elinkaaresta sekä teoksen vuosittaisesta ylläpidosta
- kolme (3) havainnekuvaa

Ehdotus sisälsi kaksi (2) havainnekuvaa ja lyhyen selostuksen teoksen rakenteesta ja ominaisuuksista.

Muut kahdeksan (8) ehdotusta täyttivät kaikki vaatimukset.

5. Yleisöäänestyksen voittajan paljastaminen

Kilpailun kotisivuilla 22.5.-4.6.2023 järjestetyssä yleisöäänestyksessä sai eniten ääniä ehdotus: *Ihmisvirta* (yhteensä 1662 ääntä ja 62,6 % äänistä). Yleisöäänestyksen voittaja palkitaan 500 eurolla. Yhteensä ääniä annettiin 2653.

2. sija: *Aaltojen johdattelemana* (338 ääntä, 12,7 % äänistä)

3. sija: *Kuplia ja vaahtoa* (158 ääntä, 6 % äänistä)

6. Kilpailuehdotusten läpikäynti ja keskustelu

Kerrattiin arvioitavien kilpailuehdotusten nimimerkit: *Aaltojen johdattelemana*, *Hahmotus*, *Heijaste*, *Ihmisvirta*, *Kuplia ja vaahtoa*, *Metsäpolku*, *Näe minut* sekä *Verkosto*.

Heini Orell esitteli kilpailuehdotukset arvosteluryhmälle ja arvosteluryhmän jäsenet antoivat ehdotuskohtaiset palautteet.

Arvosteluryhmää muistutettiin kilpailuajana järjestetyistä palautetilaisuuksista halukkaille kilpailijoille. Ohjaus- ja palautetilaisuuksissa käsiteltiin kuusi (6) ehdotusta. Palautetilaisuuksien jälkeen kilpailun kotisivuilla julkaistiin kilpailuohjelman päivitykset, jotka perustuivat tilaisuuksissa ilmenneisiin tietoihin (alikulukäytävän rakenteiden tarkennetut mitat ja muut huomioon otavat asiat). Kilpailuohjelman päivitykset olivat julkisia ja kaikkien kilpailijoiden nähtävillä. Arvosteltavista kilpailuehdotuksista viisi (5) on ollut mukana palautetilaisuuksissa.

Arvosteluryhmä totesi kaikissa ehdotuksissa olevan tarkastettavaa hinta-arvioiden kohdalla, erityisesti valaistukseen liittyvissä arvioissa.

Kilpailuehdotusten palautteet:

ELVA

TUNNELIIN

Valoteoksen suunnittelukilpailu
alikulukäytävään Savilahdessa.

Aaltojen johdattelemana

- Tunnelia on ajateltu hyvin tilana ja ehdotus ottaa haltuun koko tunnelin. Abstraktit muodot ja syvyysuuntainen eteenpäin vievä linjakkuus viehättivät. Myös vesielementti ja raikkaus kiehtoivat, vesielementti puhdistaa tunnelia ja on ilmeeltään neutraali.
- Kuitenkin ehdotuksen yhteys juuri Savilahteen ja opiskelijoihin jäi epäselväksi tai puuttumaan. Vesiaihe tuo mieleen järven.
- Osittain koettiin, että ehdotuksessa on liikaa tapahtumia ja eri toteutustapoja. Joillekin vahva sininen väritys ei ollut mieluinen ja maalatun pinnan ja metallilevyjen vuorottelu jakoi mielipiteitä.
- Ehdotuksen toteutettavuus on mahdollinen ja ilkivaltariski suhteellisen pieni. Teoksen arvioitiin pysyvän budjetissa, vaikka kustannusarviossa ei huomioitu valaistuksen ohjelmoinnin kustannuksia.
- Puisista rimoista koostuvaa kattoa pidettiin kiinnostavana, mutta rimojen ylläpito ja rakenne herätti pohdintaa. Pohdittiin, voisiko aaltoilu toimia niin pienessä ulostulovarassa mitä rimoilla voi tehdä.

Hahmotus

- Ehdotusta kuvailtiin kiinnostavaksi, yksinkertaiseksi ja selkeäksi, ihmisläheiseksi, tyylikkääksi sekä elegantiksi, mutta myös aavistuksen liian pelkistetyksi. Molemmilla seinäpinnoilla kulkevat yhtenäisellä valonauhalla muodostetut lankamaiset ihmishahmot on luotu yksinkertaisella sekä naivistisen hausalla tavalla. Pohdittiin, voisiko voimakkaampi värillinen tausta syventää vaikutelmaa.
- Nähtiin, että teos sopii monenlaisille käyttäjille. Savilahden erilaiset toimijat ja ihmisten runsas määrä tulevaisuudessa on huomioitu.
- Ilkivalta-asiaa on pohdittu, vaikka ehdotettuakin teosta on mahdollista naarmuttaa ja tehdä graffiteja.
- Ehdotus on toteutettavuuden osalta teknisesti hyvä ja se arvion mukaan pysynee budjetissa.

Heijaste

- Ehdotusta kuvailtiin kauniiksi, tyylikkääksi, pehmeäksi ja eleettömäksi. Ovaali sisätiloissa käytetty muoto tuo kontrastia ulkoilmassa olevaan tilaan. Teoksen

ELA

TUNNELIIN

Valoteoksen suunnittelukilpailu
alikulukäytävään Savilahdessa.

voi kokea hieman eri tavalla kävellessä tai pyöräillessä ja vuodenaikojen vaihtuessa. Arviointiryhmä pohti, että värillinen tausta tai värielementti betonin lisäksi voisivat syventää vaikutelmaa.

- Koettiin, että ehdotus soveltuu monenlaisille käyttäjille iästä riippumatta.
- Arvioitiin, että ehdotus on toteutettavissa muokkaamalla asennustapaa, mutta ei ehdotetulla tyylillä (jyrsiminen). Kustannusarvion todettiin olevan alakanttiin.
- Suoranaista yhteyttä juuri Savilahteen arviointiryhmä ei löytänyt.
- Koettiin että peiliheijaste voisi sopia muualle kuin tunneliin. Kiiltävät pinnat lisäävät ilkevärtäriskeä ja heijastukset voivat aiheuttaa mahdollisia turvallisuusriskejä.

Ihmisvirta

- Ehdotus koettiin näyttävänä, elämyksellisenä ja intensiivisenä kokonaistaideteoksena sekä tilankäytöllisesti yhtenä parhaimmista. Ehdotuksessa viehätti, että alikulku luo illuusion tilasta ja heijastava katto luo ikään kuin "valoavaruuden". Brändiväriä oli huomioitu ja teknologiaosaamista käytetty kilpailuohjelman toivomuksen mukaisesti.
- Nähtiin, että ehdotus on toteutettavissa mutta ohjelmointi voi aiheuttaa haasteita. Ehdotukseen liittyy myös ilkevärtäriskeä ja konseptia pidettiin melko kalliina. Ehdotuksen ylläpidon ja huollon epäiltiin olevan haastavaa esim. osien saatavuuden ja korjaamisen nopeuden kannalta. Liiketunnistimesta ja katon ratkaisusta pidettiin.
- Pienikokoisten ihmishahmojen käyttäminen jakoi arvosteluryhmän mielipiteitä: osa piti ideasta - osalle pieniä hahmoja oli liikaa ja koettiin ehdotuksen sisältävän kokonaisuudessaan liikaa erilaisia elementtejä. Tilalle ehdotettiin abstrakteja muotoja, hahmojen määrän vähentämistä koko seinän korkeudelta ja jännitettä sommitteluun luomalla enemmän kokovariaatioita. Vähemmän voisi tässä tapauksessa tarjota enemmän.
- Pohdittiin voisiko runsas heijastavuus ja liikkuvat valot olla liikaa aistiyliherkille.

Kuplia ja vaahtoa

- Ehdotus jakoi mielipiteitä: ehdotuksen esitystavasta pidettiin, mutta kokonaisvaltaisena valotaideteoksena se ei saanut kannatusta.

ELA

TUNNELIIN

Valoteoksen suunnittelukilpailu
alikulukäytävään Savilahdessa.

- Vain alikulun toiselle seinämälle sijoitettua kuviota pidettiin liian taulumaisena. Kuvio saattaisi kaivata vahvemman värisen taustan, jotta se ei hukkuisi taustaan valoisaan aikaan.
- Kuvion tematiikka koettiin hieman irralliseksi Savilahden alueeseen, alueen teemaan ja tieteseen.
- Ehdotuksen toteutettavuutta pidettiin mahdollisena yksinkertaisen rakenteen vuoksi. Ilkivalta-asiat oli mietitty hyvin.

Metsäpolku

- Ehdotuksen toteutusta pidettiin yksinkertaisena, selkeänä ja tyylikkäänä. Ehdotus voisi sopia mihin kohteeseen tahansa. Jäi kuitenkin epäselväksi, kuinka ehdotuksen teema liittyy Savilahteen.
- Kokonaisuutta pidettiin turhankin pelkistettynä ja vaatimattomana.
- Ehdotusta pidettiin toteutuskelpoisena, kattorakenteisiin jatkuvat puut voivat toimia alikulun valaistuksena.
- Muodon jatkuminen kattoon jakoi mielipiteitä: osa arvosteluryhmästä piti ratkaisua tyylikkäänä, joidenkin mielestä oksien taittuminen ei näytä luonnolliselta.
- Polykarbonaattilevyn työstöä ei ollut sanoitettu budjettiin.
- Valojen muutokset tarvitsisivat ohjaimen.

Näe minut

- Ehdotuksessa on yhdistetty houkuttelevasti valokuvaa, valaistusta ja grafiikkaa. Ehdotusta kuvailtiin näyttäväksi, vaikuttavaksi, räväkäksi ja vahvaksi, mahdollisesti uudeksi maamerkiksi alueelle.
- Ehdotuksessa on korostettu positiivisesti Savilahden toimijoita ja osallisuutta. Ehdotuksessa korostuu kansainvälisyys, joka kuvaa Savilahden aluetta. Linkki Savilahteen koettiin tärkeäksi.
- Ehdotus on rakenteenteellisesti hyvin pohdittu.
- Pääsääntöisesti ihmiskasvojen käyttämisestä pidettiin ja se koettiin kiinnostavana yksityiskohtana erityisesti valon kohdistuessa kasvojen vaaleisiin alueisiin. Pohdittiin kuitenkin, kuinka kasvot tulisivat hahmottumaan hyvin läheltä tai sivusta katsottuna.
- Kaksipuoleisuuden osalta palkintolautakunta jakautui mielipiteissään: toisaalta asettelu koettiin dynaamisena - osittain koettiin, ettei toteutus ollut

ELOA

TUNNELIIN

Valoteoksen suunnittelukilpailu
alikulukäytävään Savilahdessa.

tilanhallinnallisesti tasapainossa, koska kasvot painoutuivat vain yhdelle alikulukäytävän sivulle.

- Villit väriyhdistelmät herättivät keskustelua ja erityisesti värikuvioidun puolen grafiikkaa toivottiin kehitettävän mahdollisessa jatkotyössä. Graafinen tyyli ja värikyky koettiin myös eduksi ja opiskelijoille sopivaksi.

Verkosto

- Ehdotusta kuvailtiin näyttäväksi, tyylikkään pelkistetyksi, uudenaiseksi ja Savilahteen sopivaksi. Ehdotus on minimalistinen, mutta ottaa kuitenkin koko alikulun haltuunsa. Teos integroituu osaksi taustaa, mutta pohdittiin että voimakkaampi värillinen tausta voisi syventää vaikutelmaa.
- Ehdotuksessa alueen teema ”tiede” näkyy vahvasti. Tieteeseen yhdistyvä atomikuvio kuitenkin jakoi arvosteluryhmän mielipiteitä, osa olisi toivonut yllätyksellisempää otetta.
- Teos liikkuu ja on interaktiivinen kävelijöiden ja tunnelissa liikkujien kanssa. Muuttuva valo tuo teokseen eloa, lopputulokseen vaikuttaa valojen väriyty.
- Toteutus ei vaadi suuria rakenteita tai muutoksia sillan rakenteisiin, mutta kustannusarvion arvioitiin olevan aika alakanttiin.

7. Päätös jatkoon valittavista ehdotuksista ja suositukset arvioinnin etenemiselle

Kilpailussa palkittavien ehdotusten valintaan tarvitaan jokaisen arvosteluryhmän jäsenen kannanotto. Päätettiin järjestää sähköpostiaänestys ja toinen etäkokous. Sähköpostiaänestys toteutetaan lähettämällä ohjeistuksen mukaiset valinnat kilpailun sihteerille ja välityshenkilölle Mia Sotkasiiralle maanantai 12.6.2023 klo 12 mennessä.

Kilpailun arvostelun toiseen vaiheeseen valittiin seuraavat ehdotukset: *Aaltojen johdattelemana, Hahmotus, Heijaste, Ihmisvirta, Näe minut* sekä *Verkosto*.

Kilpailun arvostelun toisesta vaiheesta karsittiin ehdotukset *Metsäpolku* sekä *Kuplia ja vaahtoa*. Verrattuna muihin kilpailuehdotuksiin kyseiset ehdotukset eivät vaikuttaneet visuaalisilta tai teknisiltä ratkaisuiltaan yhtä sopivilta suunnittelukohteeseen. Alueidentiteetin kannalta yhteyttä Savilahteen ei tunnistettu.

Sähköpostiaänestyksen ohjeistus:

ELA

TUNNELIIN

Valoteoksen suunnittelukilpailu
alikulukäytävään Savilahdessa.

Jokaisella arvosteluryhmän jäsenellä on käytössään 6 ääntä, jotka voi jakaa palkittavien välillä seuraavasti:

1. sija (paras ehdotus): 3 ääntä
2. sija: 2 ääntä
3. sija: 1 ääni

Suunnittelukilpailun arvioinnin toinen vaihe pidetään tiistaina 13.6. klo 8, jolloin todetaan eniten ääniä saaneet ehdokkaat sekä palkitsemisjärjestys ja päätetään jatkotoimenpiteistä. Toisen vaiheen arvioinnista laaditaan erillinen pöytäkirja. Mia Sotkasiira lähettää arvosteluryhmälle sähköpostiäänestyksen toimintaohjeet.

Tilaaaja (Kuopion kaupunki) tekee erillisen suosituksen jatkototeutukseen valittavasta ehdotuksesta ja Valon kaavan ohjausryhmä päättää toteutetaanko suositeltu ehdotus.

8. Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin noin klo 14.